

Datum
2021-11-12

Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

Avsändarens referens
A2021/01723

a.remissvar@regeringskansliet.se
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande:

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet, Ds 2021:27

Nedan lämnar Arbetsförmedlingen synpunkter på *Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet, Ds 2021:27*.

Dispositionen följer samma avsnittsindelning och rubriksättning som promemorian. I avsnitt 3 lämnar Arbetsförmedlingen även några korta beskrivningar av arbetsmarknadsläget som anses relevanta att beakta för att uppnå uppdragsgivarens intentioner med förslagen.

Innehåll

Remissyttrande:	1
Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet, Ds 2021:27	1
Sammanfattning	3
2 Författningsförslag	5
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	5
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	5
2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	6
3 Inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet	6
3.1 En effektivare arbetsmarknadspolitisk verksamhet	6
3.2 Reformens genomförande	7
3.3 Arbetsförmedlingens ansvar i den reformerade verksamheten	9
3.4 En ny arbetsmarknadspolitisk insats införs	11
3.5 Digital och annan infrastruktur	13
3.6 Övriga ansvarsområden för Arbetsförmedlingen	13
4 Sekretess och tystnadsplikt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	15
4.2.1 Nya sekretessbestämmelser för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	15
5 Uppgiftsskyldighet för leverantörer av insatser	17
6 Personuppgiftsbehandling	18
6.2 Ändringar i Arbetsförmedlingens registerlag	18
6.3 Personuppgiftsbehandling hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser	19
7 Följdändringar i arbetslöshetsförsäkringen	19
8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	20
9 Konsekvenser	20
10 Författningskommentarer	23

Sammanfattning

Promemorian visar att Arbetsförmedlingen kommer att ha en central roll i den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Inom vissa områden ökar till och med uppgifterna och ansvaret. Utöver den nya förmedlingsinsatsen som är promemorians fokus ska myndigheten hantera flera ansvarsområden kopplade till en komplex arbetsmarknad. Arbetsförmedlingen kommer därmed, även i fortsättningen, att vara en stor myndighet med en viktig och omfattande verksamhet.

Arbetsförmedlingens synpunkter på föreslagna ändringar i lag

Arbetsförmedlingen tillstyrker i huvudsak de lagförslag som lämnas i promemorian. Arbetsförmedlingen har dock följande tillägg till författningsförslagen:

- Om begreppet "den offentliga arbetsförmedlingen" ska ändras till "Arbetsförmedlingen" i 43 § lagen (1997:238) behöver det göras genomgående i denna lag.
- Beslut i ärenden enligt lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder bör omfattas av sekretess med ett omvänt skaderekvisit. Sekretessen för övriga beslut för arbetsgivare behöver tas bort.
- Arbetsförmedlingen behöver ett uttryckligt stöd i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för att utveckla statistiska bedömningsstöd, särskilt användningen av känsliga och ömtåliga uppgifter.

Utöver detta har Arbetsförmedlingen följande generella synpunkter på den lagreglering som föreslås.

Av promemorian framgår inte om den nya förmedlingsinsats som ska införas ska regleras som ett arbetsmarknadspolitiskt program i förordning eller inte. Det kan få konsekvenser för den enskildes rätt till ersättning eller skydd i övrigt samt för vilket anslag som belastas.

Arbetsförmedlingen välkomnar de förtydliganden som föreslås i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Beroende på den slutliga konstruktionen av förmedlingsinsatser för arbetssökande kan det behövas ytterligare ändringar i regelverket. Möjligheten att ta del av förmedlingsinsatser med bibehållen arbetslöshetsersättning kan leda till ytterligare behov av regeländringar, exempelvis vad avser sanktioner och försäkringar.

Arbetsförmedlingen välkomnar också en lagreglering av uppgiftsskyldigheten för leverantör. Vikten av kontroll och uppföljning tydliggörs, samtidigt som myndighetens möjlighet att föreskriva om

Datum
2021-11-12Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

uppgiftsskyldighetens omfattning bibehåller flexibiliteten i systemet. För att motverka felaktiga utbetalningar måste de uppgifter som leverantörerna lämnar kunna kompletteras eller verifieras genom information från andra källor, som exempelvis Skatteverket. I det kommande förordningsarbetet bör det även beaktas om leverantörerna ska ha en reglerad skyldighet att delta i den operativa samverkan kring den arbetssökande tillsammans med andra aktörer.

Föreslagna lagändringar med tillhörande förordningsändringar och kommande tydliggöranden i styrningen av myndigheten kommer att kräva anpassningar av Arbetsförmedlingens handläggarsöd, arbetssätt och systemstöd. Myndighetens interna arbete, den aktiva dialogen med uppdragsgivaren och deltagandet i förordningsarbetet kommer vara avgörande för hur väl myndigheten lyckas med ett införande den 1 december 2022.

Arbetsförmedlingens synpunkter i övrigt

Myndigheten har i övrigt följande medskick i det fortsatta arbetet med reformeringen.

Arbetsförmedlingen kommer att ha ett fortsatt stort och omfattande ansvar i den reformerade arbetsmarknadspolitiken. Promemorian fokuserar på de lagändringar som behövs för att skapa förutsättningar för de matchningstjänster som ska utföras av leverantörer. Det kompletteras med vissa beskrivningar av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Förslagen i promemorian är förknippade med stora kostnader för myndighetens skyldighet att säkra en lokal närvaro, samverkan, ett tillräckligt marknadsutbud och digital infrastruktur. Det ställer krav på en flexibel organisation samt att myndigheten bibehåller och utvecklar kompetens för det breda uppdraget.

Arbetsförmedlingen ser positivt på att styrningen av det reformerade systemet sker på övergripande nivå. Att myndigheten ges utrymme att närmare utforma delar av verksamheten utifrån sin expertroll, exempelvis avseende logiken för tjänster, skapar ett flexibelt system som kan anpassas till de föränderliga förutsättningar som råder på arbetsmarknaden. För att systemet ska fungera behöver det dock finnas en tydlig ansvarsfördelning mellan arbetsmarknadens aktörer och en balans mellan rustande och matchande insatser. Promemorian är ett första steg och beskriver viktiga delar av den reformerade arbetsmarknadspolitiken. Ytterligare dialog och arbete, inte minst med förordningsändringar, är nödvändigt för att få en helhetsbild.

Utifrån myndighetens förändrade roll bör regeringen överväga att byta namn på myndigheten från "Arbetsförmedlingen" till

”Arbetsmarknadsmyndigheten”. Det senare speglar bättre myndighetens roll i det reformerade systemet.

I det fortsatta genomförandet av reformeringen ser Arbetsförmedlingen som särskilt viktigt att:

- Arbetsförmedlingen har förutsättningar för att fungera som ett nav för de olika aktörer som samspelar i genomförandet av arbetsmarknadspolitiken.
- Ta hänsyn till det förändrade läget på arbetsmarknaden efter pandemin och den strukturomvandling som pågår.
- Ta hänsyn till behoven bland de arbetssökande, där en allt större andel behöver rustande insatser för att komma i arbete.
- Utbildningsväsendet har förutsättningar för att möta behovet av utbildning bland de arbetssökande och därmed möta arbetsgivarnas efterfrågan av kompetens.
- Det behöver finnas en balans mellan Arbetsförmedlingens samtliga anslag.
- Myndighetens budget och nuvarande anslagskonstruktion inte begränsar möjligheterna att anvisa vissa grupper av arbetssökande till matchningstjänster.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Begreppet ”den offentliga arbetsförmedlingen” i 43 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring föreslås ändras till ”Arbetsförmedlingen”. Ändringen motiveras med att det bör tydliggöras i lagtexten att det är myndigheten Arbetsförmedlingen som avses med den offentliga arbetsförmedlingen.

Begreppet ”den offentliga arbetsförmedlingen” förekommer även på andra ställen i lagen. Ändringen behöver göras genomgående i denna lag.

Se vidare i avsnitt 7.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget, men anser att det även behövs ett uttryckligt stöd för myndigheten att utveckla statistiska bedömningsstöd som använder känsliga och ömtåliga personuppgifter.

Se vidare i avsnitt 6.

2.4 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Arbetsförmedlingen anser att sekretessen för beslut för arbetsgivare behöver tas bort så att de, i likhet med beslut för arbetssökande, är offentliga.

Arbetsförmedlingen anser dock att beslut i ärenden enligt lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder fortsatt behöver omfattas av sekretess med ett omvänt skaderekvisit.

Se vidare i avsnitt 4.

3 Inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Promemorian fokuserar på de lagändringar som behövs för att skapa förutsättningar för de matchningstjänster som ska utföras av leverantörer. Det kompletteras med vissa beskrivningar av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. För att systemet ska fungera behöver det dock finnas en tydlig ansvarsfördelning mellan arbetsmarknadens aktörer och en balans mellan rustande och matchande insatser.

3.1 En effektivare arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Arbetsförmedlingen ser positivt på att regleringen av den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten sker på en övergripande nivå. Att myndigheten själv ges utrymme att närmare utforma delar av verksamheten utifrån sin expertfunktion, exempelvis avseende logiken för tjänster och den verksamhet som är kopplad till leverantörer, skapar ett flexibelt system som kan anpassas till förutsättningarna på arbetsmarknaden. Det finns dock ett behov av fortsatt dialog om systemets utformning, både med uppdragsgivaren och med samverkanspartners.

Enligt promemorian ska det i den reformerade verksamheten finnas en bredd av arbetsmarknadspolitiska insatser som svarar mot varierande behov hos arbetssökande och arbetsgivare. Dessa insatser kan utföras av såväl fristående aktörer som kommuner, arbetsgivare, idéburna aktörer och Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen vill här lyfta fram att en större andel arbetssökande därutöver kommer ha behov av insatser inom reguljär utbildning.

Arbetsförmedlingen uppfattar att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer att bestå av tjänster som utifrån målgrupp, innehåll och ersättningsmodeller skapar en helhet som tillgodoser arbetssökandes olika behov. Myndigheten ser att det fortsatta arbetet

med förordningsförändringar, regleringsbrev, och budget kommer att bidra till att skapa en välfungerande helhet.

Myndigheten anser att namnet "Arbetsförmedlingen" inte fullt ut fångar bredden av myndighetens uppdrag i ett reformerat arbetsmarknadspolitiskt system. Flera delar av myndighetens uppdrag är av det slag som inte direkt förknippas med begreppet arbetsförmedling. En stor del av myndighetens uppdrag handlar till exempel om kontroll av arbetssökande, arbetsgivare och leverantörer, om samverkan med andra myndigheter, kommuner, organisationer och parter på arbetsmarknaden samt att utforma och upphandla tjänster. Myndighetens uppgift är att bidra till en välfungerande matchning och skapa goda förutsättningar för en väl fungerande arbetsmarknad genom att vara navet i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, snarare än att arbeta med arbetsförmedling. Arbetsförmedlingen föreslår att den reformerade myndigheten, så som föreslogs i Arbetsmarknadsutredningen¹, istället benämns Arbetsmarknadsmyndigheten.

3.2 Reformens genomförande

Reformeringen ska vara genomförd till december 2022. Mot den bakgrunden är det viktigt att arbetet med förordningsändringar snarast kommer igång och att Arbetsförmedlingen har möjlighet att delta som expertmyndighet i ett tidigt skede. Tillsammans med kommande tydliggörande i styrningen, är det avgörande för myndighetens interna utveckling.

Föreslagna förändringar i regelverket kräver att Arbetsförmedlingen genomför förändringar av arbetssätt och system (se mer i avsnitt 8). Här behövs förutsättningar så att det kan ske successivt och på ett ordnat sätt.

I avsnitt 3.2.3 anges att gällande regelverk kommer att kompletteras med mål och värden som är viktiga när Arbetsförmedlingen anskaffar förmedlingsinsatser. Det är viktigt att dessa tydliggörs så snart som möjligt för att ge Arbetsförmedlingen en realistisk möjlighet att utforma verksamheten med ett helhetsperspektiv och på ett transparent, rättssäkert och effektivt sätt.

Utöver reformeringen behöver Arbetsförmedlingen förändra sin verksamhet för att möta de förändringar som sker på arbetsmarknaden. För att reformeringen och utvecklingen av den nya insatsen förmedlingstjänster ska få de effekter som uppdragsgivaren avser samt för att skapa en fungerande helhet i den arbetsmarknadspolitiska

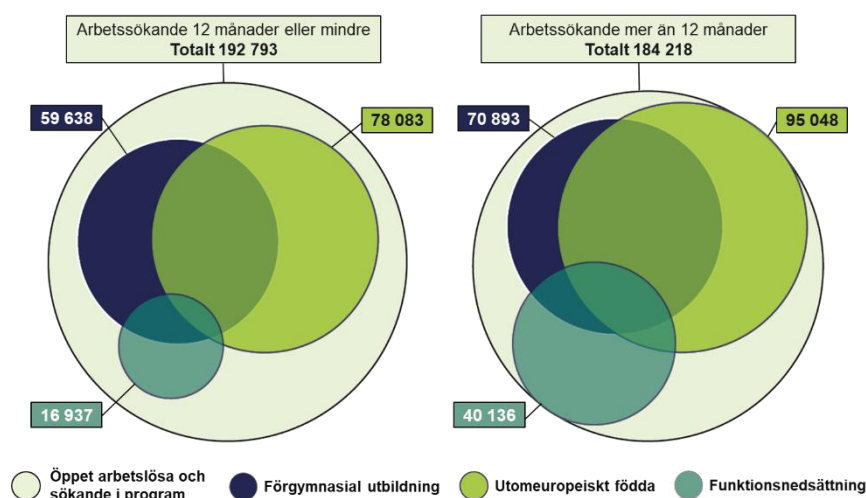
¹ Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad, SOU 2019:3.

verksamheten behöver följande beaktas vid fortsatt utformning och genomförande:

- **Arbetsförmedlingen som nav i genomförandet av arbetsmarknadspolitiken:** Olika aktörers medverkan och kompetenser kommer vara styrkor i ett framtida reformerat system, men endast om de samspelar i det nav som myndigheten ansvarar för. Förutsättningar för digitalisering samt för ett nationellt, regionalt och lokalt samarbete behöver tydliggöras och komma på plats för att myndigheten ska bli det nav som den arbetsmarknadspolitiska verksamheten behöver.
- **Läget på arbetsmarknaden:** Pandemin har påverkat arbetsmarknaden och kommer att fortsätta att göra det under en lång tid. Vissa branscher har drabbats särskilt hårt men hela arbetsmarknaden har förändrats. Krisen har påskyndat strukturomvandlingen vilket ställer nya krav på arbetssökandes kompetenser och innebär att vissa jobb inte kommer tillbaka. Arbetslösheten har ökat på bred front oberoende av kön, ålder, utbildningsnivå eller födelseregion.
- **Sökandesammansättningen:** Långtidsarbetslösheten är på historiskt höga nivåer. En allt större grupp arbetssökande behöver rustande insatser för att komma i arbete. Sökandesammansättningen är komplex med en hög andel personer som bedöms ha särskilt svårt att komma in på arbetsmarknaden (utomeuropeiskt födda, kort eller ingen utbildning, funktionsnedsättning, hög ålder med mera). Figur 1 nedan visar hur andelen arbetssökande för några av dessa grupper ökar med tiden i arbetslöshet. Samtidigt riskerar arbetssökande som tidigare har klarat sig på egen hand att ha svårare att hitta ett arbete. Sammantaget finns behov av ett brett utbud av individuellt anpassat stöd för att bryta arbetslöshet i ett så tidigt skede som möjligt. Vägledning och anvisning till både reguljär utbildning och arbetsmarknadsutbildning bedöms vara fortsatt viktiga verktyg för att hålla tillbaka arbetslösheten. För arbetssökande med fördjupade behov kan det krävas både matchande och rustande insatser.

Datum
2021-11-12

Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

Figur 1, Komplexiteten i sökandesammansättningen (för öppet arbetslösa och sökande i program) vid 12 månader eller mindre respektive mer än 12 månader i arbetslöshet. Data från oktober 2021.

- Utbildningsutmaningen:** Utbildningsutbudet behöver möta en ständigt föränderlig arbetsmarknad. Behovet av utbildning på olika nivåer är en viktig förutsättning för att möta arbetsgivares behov och för att många arbetssökande ska kunna få ett arbete. Samtidigt ansvarar inte Arbetsförmedlingen för alla dessa delar. Kommuner och andra aktörer inom reguljär utbildning behöver ha förutsättningar att hantera utmaningen. De behöver också ta ansvar för att tillhandahålla de utbildningar som arbetsmarknaden efterfrågar.
- Samspel mellan anslag:** De arbetssökande som deltar i arbetsmarknadspolitiska program genererar kostnader på flera anslag; dels kostnader för utförande av tjänsten, dels kostnader för aktivitetsstöd. Myndighetens budget och nuvarande anslagskonstruktion begränsar möjligheterna att anvisa vissa grupper av arbetssökande till matchningstjänster. För att kunna nyttja programanslagen fullt ut krävs även resurser i tillräcklig omfattning för att bedöma, besluta, samordna och följa upp insatser. Det behöver finnas en balans mellan samtliga anslag – förvaltningsanslag och programanslag måste samspela.

3.3 Arbetsförmedlingens ansvar i den reformerade verksamheten

Omfattningen av myndighetens ansvar

Enligt promemorian kommer Arbetsförmedlingen ha ett stort och omfattande ansvar i den reformerade arbetsmarknadspolitiken. Sammantaget växer det fram en bild av en myndighet som även fortsättningsvis kommer att ha myndighetsansvaret för helheten och därtill ett fortsatt eller ökat ansvar inom flera områden. Ett fortsatt ansvar för att bedöma behoven hos arbetssökande och med en mer

komplex sökandesammansättning kräver både kompetens och kontinuitet i arbetet. Det sammanhållande uppdraget innebär även ett ansvar för den infrastruktur och samverkan som behövs för att ge ett samlat stöd till arbetssökande och arbetsgivare, både genom de utvecklade matchningstjänsterna och andra arbetsmarknadspolitiska insatser. Med fler aktörer blir uppdraget mer komplext. Därtill kommer ansvar för att säkra en likvärdig service i hela landet.

Myndighetsutövning

Av bland annat avsnitt 3.3.5 och 3.4.3 framgår att Arbetsförmedlingen kommer ha kvar all myndighetsutövning. Arbetsförmedlingen ser att det finns en gränsdragningsproblematik kring myndighetsutövning i vissa arbetsmoment. Myndigheten har särskilt identifierat risker för att myndighetsutövning sker hos leverantör inom två områden; avvikelserapportering och planering av aktiviteter. Det behöver beaktas i kommande förordningsarbete och i myndighetens fortsatta interna utvecklingsarbete.

Statistiskt bedömningsstöd

I avsnitt 3.3.5 anges att myndigheten i arbetet med att utveckla bedömningsstöd ska överväga vilka personuppgifter som kan behöva behandlas. Arbetsförmedlingen anser att god tillgång till strukturerad och kvalitetssäkrad information är en förutsättning för att utveckla ett träffsäkert och effektivt bedömningsstöd. Det omfattar även känsliga personuppgifter. Det pågår ett arbete med att konkretisera och precisera behovet av uppgifter.

Den individuella handlingsplanen

I avsnitt 3.3.6 anges att de arbetssökande som anvisas till insatser som utförs av leverantörer även behöver ha en närmare planering av sina aktiviteter hos leverantören. Detta utöver den individuella handlingsplan som Arbetsförmedlingen upprättar.

Den arbetssökande, leverantören och Arbetsförmedlingen har olika behov och kommer därför att använda handlingsplanen på olika sätt. Handlingsplanen behöver därför ge utrymme för en variation av planering av aktiviteter och arbetssätt hos leverantören. Samtidigt ställer Arbetsförmedlingens uppdrag inom kontroll och utvärdering krav på enhetlighet och rättssäkerhet.

Arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Den korrekta benämningen av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är ”registrering av uppgift om funktionsnedsättning”.

Insatser som riktar sig till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga beskrivs i promemorian som

specialiserade. Arbetsförmedlingen anser att en bättre beskrivning är att insatserna ska vara varierade för att möta olika behov.

Denna grupp av arbetssökande är stor och sökandesammansättningen är komplex. Många har behov av anpassade och särskilda insatser. Den arbetsmarknadspolitiska bedömningen för målgruppen är ofta resurskrävande eftersom den är beroende av samverkan med andra aktörer som kommuner, hälso- och sjukvård samt särskilt goda kunskaper om insatser och om funktionsnedsättningar. Målgruppens komplexitet och behov av samordnade insatser ökar risken för negativa konsekvenser vid systemförändringar. Därför behövs ett extra fokus för att säkra fortsatt hög kvalitet på den arbetslivsinriktade rehabiliteringen framöver, oavsett utförare av insatserna.

3.4 En ny arbetsmarknadspolitisk insats införs

Förmedlingsinsats – program eller inte?

I avsnitt 3.4 föreslås att en arbetsmarknadspolitisk insats, förmedlingsinsatser, införs. Myndigheten ser positivt på den ökade flexibilitet införandet av förmedlingsinsatser kan ge gällande möjligheten att rikta insatser till de grupper som har störst behov.

Det framgår inte om denna kommer att utgöra ett arbetsmarknadspolitiskt program eller inte. Vid val av reglering behöver följande övervägas.

Enligt 7 a § förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program ska anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program motsvara hela individens arbetsutbud. Det innebär att en individ endast kan delta i ett program åt gången. Till exempel kan en individ som har arbetspraktik inte samtidigt delta i en förberedande insats som till exempel kartläggning, vägledning och rehabilitering. Detta även om det är i en mindre omfattning.

Enligt förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser har arbetssökande som anvisas till ett program rätt till ersättning. Deltagaren är enligt förordningen (1998:1785) om ersättning vid skada till deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program med mera dessutom försäkrad (personskadeskydd, grupplivförsäkring och skadeersättning för anordnaren) samt omfattas enligt 7 § lagen om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten av arbetsmiljölagen. Deltagare i andra insatser än arbetsmarknadspolitiska program har inte samma skydd eller rätt till ersättning.

Ersättningen för de som deltar i arbetsmarknadspolitiska program belastar ett annat anslag än arbetslöshetsersättningen. Som anges i avsnitt 3.2 kan ett ökat nyttjande av arbetsmarknadspolitiska program riktade till arbetssökande som har rätt till ersättning från en

Datum
2021-11-12Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

arbetslöshetskassa riskera att skapa obalans och begränsa myndighetens möjlighet att anvisa vissa grupper till insatsen. Om förmedlingstjänster regleras i form av ett program kan det lösas antingen genom ett ökat anslag för aktivitetsstöd eller genom att möjliggöra deltagande i förmedlingsinsatser med bibehållen arbetslöshetsersättning.

För det fall det blir möjligt att delta i insatsen med bibehållen arbetslöshetskassa, anser Arbetsförmedlingen att reglering av sanktioner i arbetslöshetsförsäkringen ska likställas med reglering i förordningen (2017:819) om ersättning för deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. Deltagarna med arbetslöshetsersättning bör även omfattas av motsvarande reglering i förordningen (1998:1785) om ersättning vid skada till deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program med mera, avseende försäkring och arbetsmiljö.

Behov av ökade resurser och kompetenser för kontroll

Arbetsförmedlingen ser positivt på att myndigheten kommer att ansvara för att utveckla en ändamålsenlig kontroll och utvärdering av leverantörer och tjänster, se avsnitt 3.5.2 i promemorian. Myndigheten bedömer att reformeringen medför att kontroll och utvärdering av leverantörer och tjänster behöver vara mer omfattande än idag. Det kommer att kräva andra resurser och ytterligare kompetens inom området.

Begreppet förmedlingsinsats

Begreppet förmedlingsinsatser används inte stringent i promemorian. Ibland förefaller det att syfta på en arbetsmarknadspolitisk insats medan det i andra fall verkar syfta på de upphandlade tjänster som ska stötta arbetssökande.

Dessutom används begreppet förmedlingsinsatser redan idag såväl inom Arbetsförmedlingen som externt, exempelvis hos Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Förmedlingsinsatser är då ett samlingsbegrepp med en annan betydelse.

Benämningen av leverantörer av förmedlingsinsatser

I promemorian används på flera ställen olika begrepp för att benämna externa leverantörer. Bland annat används både "fristående aktörer" och "leverantörer" som samlingsbegrepp för leverantörer, kommuner, arbetsgivare och idéburna aktörer. Samtliga uppräknade aktörer kan vara leverantörer i upphandlingsrättslig mening, men också delta i verksamheten på andra sätt. Detta gör det i viss mån otydligt vilka aktörer som omfattas i den nya skrivningen "leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen". I det fortsatta arbetet är det angeläget att välja begrepp som tydligt skiljer på olika typer av leverantörer i olika situationer.

3.5 Digital och annan infrastruktur

Arbetsförmedlingen som nav för informationsutbyte

I den reformerade verksamheten kommer den arbetssökande, arbetsgivare och andra samarbetspartners att behöva hantera information från flera olika parter på arbetsmarknaden. Myndigheten betonar vikten av att den arbetssökande upplever sin väg till arbete eller utbildning som en sammanhållen, effektiv och rättssäker process. Det ställer stora krav inte bara på systemutveckling utan också på myndighetens interna arbetsprocesser och processer för samverkan. Systemstöden ska ge förutsättningar för ett tydligt och enkelt informationsutbyte samtidigt som informationen behöver hanteras säkert och korrekt. Denna utveckling är central för en effektivare matchning och samverkan.

En öppen och myndighetsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte är en förutsättning för att kunna erbjuda ett effektivt stöd till arbetssökande med stort stödbehov. Här krävs en sammanhållen systemlösning som tillgängliggör och synliggör information om individen för samtliga stödjande aktörer. Idag finns det dock rättsliga begränsningar för att utveckla en sådan sammanhållen struktur, exempelvis i förhållande till kommuner².

3.6 Övriga ansvarsområden för Arbetsförmedlingen

Arbetsgivare

I promemorian beskrivs ett omfattande arbetsgivarearbete som Arbetsförmedlingen kommer att ha ansvar för. Myndigheten blir ett nav för samordning mellan flera aktörer, ansvaret kan på så vis ses öka och nya arbetsätt behöver utvecklas. Det kommer även i fortsättningen finnas stora behov av resurser och kompetenser inom arbetsgivarområdet hos Arbetsförmedlingen.

För myndighetens del är det angeläget att kunna arbeta flexibelt och för att utforma arbetsgivararbetet utifrån de behov som identifieras. Myndigheten kommer fortfarande att ha ansvar för arbetsmarknadsanalyser och att analysera kompetensförsörjningsbehov inom olika branscher på nationell och regional nivå. Det är viktigt att nationella och långsiktiga kompetensförsörjningsperspektiv utgör grund för leverantörernas uppdrag och resultatersättningen.

Leverantörerna kommer att stödja deltagare i förmedlingsinsatser med sådan matchning och arbetsgivarkontakter som leverantörerna ska utföra enligt avtal. Samtidigt behöver Arbetsförmedlingen ha förutsättningar att göra detsamma för övriga inskrivna arbetssökande. Det gäller särskilt Arbetsförmedlingens ansvar för insatser för personer

² Se särskilt uppdraget i regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Arbetsförmedlingen, uppdrag 3.13 Förbättrat informationsutbyte för ökade övergångar till utbildning.

Datum
2021-11-12Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

med funktionsnedsättning, såsom beslut om lönebidrag för anställning och de utredningar som ligger till grund för dessa.

Delar om nationell rörlighet för kompetensförsörjningen behöver säkerställas även om leverantörer utför matchningen. Det berör även arbetslöshetsförsäkringen.

Säkerställa tillräckligt marknadsutbud

Myndigheten behöver säkerställa ett marknadsutbud i hela landet. För att kunna ställa om och säkerställa marknadsutbud där det saknas leverantörer krävs resurser eller en större flexibilitet i nyttjandet av ekonomiska förutsättningar. Det ställer också krav på myndighetens kompetens och organisation. Myndigheten behöver kompetens för att även fortsatt utföra matchande och rustande arbete samtidigt som det förändrade uppdraget ställer krav på ny kompetens. Vidare behöver organisationen vara tillräckligt flexibel för att ställa om och vid behov leverera de tjänster som behövs.

Samverkan med andra aktörer

Lokal närvaro, samverkan och likvärdig service:

Arbetsförmedlingen föreslås i promemorian att ha fortsatt ansvar för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och vara den myndighet som har samlad kunskap om arbetsmarknaden och dess behov. Det är positivt att myndighetens fortsatta samverkansskyldighet tydliggörs.

Förutsättningarna förändras dock för det faktiska utförandet av samverkan jämfört med hur det ser ut idag.

Arbetsförmedlingen kommer ansvara för strukturell samverkan på strategisk och operativ nivå som på ett effektivt sätt möjliggör för kommuner, myndigheter och leverantörer att mötas kring individer. Det innebär att myndigheten skapar strukturer för hur flerpartssamtal organiseras. Genom det säkerställs samordningen kring individer som uppbär ekonomiskt bistånd och som tar del av åtgärder från socialnämnden, parallellt med att stöd ges genom leverantörer. Det kan också handla om att den kommunala vuxenutbildningen och leverantörer behöver samarbeta för att effektivt kunna stödja och motivera arbetssökande som har behov av att studera. Stödet kring den enskilde behöver samordnas så att arbetssökande både får och upplever ett sammanhållet stöd.

Förstärkt samarbete med Försäkringskassan: Ett förstärkt samarbete med Försäkringskassan styrs genom reglering av Arbetsförmedlingens verksamhet, parallellt med viss reglering av Försäkringskassans verksamhet. Då Arbetsförmedlingen kommer fortsätta att vara den myndighet som ansvarar för att följa upp leverantören och individinsatsen, bedöms det inte bli någon särskild skillnad mot idag utan förslaget följer den riktning som myndigheten redan antagit.

I det fortsatta arbetet med att utforma det reformerade systemet behöver beaktas att insatser till personer, som har behov av särskilt stöd för att få eller återfå arbetsförmågan, behöver finnas i tillräcklig omfattning. Insatserna behöver dessutom ha en tillräcklig bredd för att kunna möta de olika behov som finns. För att uppnå ett varaktigt resultat behöver den som utför denna typ av insatser ha god kunskap om målgruppen och dess behov.

Samverkan genom samordningsförbund: Förslagen i promemorian innebär att myndigheten ska gå från att tillhandahålla insatser för individen i egen regi till att i högre utsträckning besluta, bedöma och tillhandahålla upphandlade insatser. Utifrån den förflyttningen ser Arbetsförmedlingen svårigheter med att uppfylla lagstiftarens intentioner avseende den särskilda samverkansformen i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Lagstiftningen bygger på att Arbetsförmedlingen bidrar aktivt på lokal och regional nivå med personalresurser. Det reformerade systemet medför vissa begränsningar i vad myndigheten kan utföra i egen regi i förhållande till leverantörer, vilket riskerar att tillämpning av lagen inte fungerar som det är tänkt. Myndigheten anser därför att lagstiftningen behöver ses över, så att möjligheten att samverka med kommuner och andra samarbetspartners kvarstår. Detsamma gäller uppdraget i Arbetsförmedlingens instruktion att samverka genom samordningsförbund.

Totalförsvaret

Arbetsförmedlingen kommer att ha kvar sina uppgifter vid höjd beredskap. Myndigheten är positiv till detta och anser att detta är helt i linje med att myndighetsutövning ska ligga kvar på Arbetsförmedlingen.

Det bör också noteras att om uppdraget som gäller försörjning av arbetskraft åt totalförsvaret skulle övergå helt eller till del till leverantörer, kommer dessa att omfattas av Säkerhetsskyddslagen (2018:585), eftersom deras verksamhet i det fallet berör Sveriges säkerhet.

4 Sekretess och tystnadsplikt inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

4.2.1 Nya sekretessbestämmelser för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Från presumtion för sekretess till presumtion för offentlighet
Arbetsförmedlingen instämmer i förslaget att ändra sekretessbestämmelserna i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten så att presumtionen blir offentlighet i stället för sekretess. Det kommer krävas ett omfattande arbete på myndigheten med att tydliggöra tolkning

Datum
2021-11-12Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

och tillämpning av de nya bestämmelserna, anpassa arbetsprocesser och systemstöd samt kompetensutveckla medarbetarna.

Arbetsförmedlingen anser att sekretessen inte ska gälla för beslut om stöd till arbetsgivare med undantag för ärenden enligt främjandelagen, se nedan. Dessa beslut ska vara offentliga och då i enlighet med vad som gäller för beslut för enskild arbetssökande och för beslut om stöd vid korttidsarbete.

Arbetsförmedlingen menar att det är av allmänt intresse att kunna ta del av beslut för arbetsgivare eftersom besluten finansieras av allmänna medel och slutligen kan komma att omfatta stora belopp. Liknande resonemang finns i förarbetena till undantaget av sekretess för beslut om stöd i ärende enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete³.

Arbetsförmedlingen har tidigare framställt liknande behov av undantag i bland annat remissyttrande avseende undantaget från sekretess för vissa beslut som berör korttidsarbete⁴.

Arbetsförmedlingen motsätter sig förslaget avseende förändrat skaderekvisit för ärenden enligt lagen (1974:13) om vissa anställningsfrämjande åtgärder (främjandelagen). Myndigheten menar att varselärendena även fortsättningsvis behöver omfattas av ett omvänt skaderekvisit. Främjandelagen kräver att en arbetsgivare ska lämna en anmälan om varsel till Arbetsförmedlingen om de avser genomföra en driftsinskränkning och den kan medföra uppsägningar. Vid anmälningstillfället är det således inte säkert att några uppsägningar faktisk genomförs. Varseltiden är normalt mellan två och sex månader beroende på omfattningen av antalet arbetstagare. Arbetsförmedlingen handlägger idag varselärenden i särskild ordning med hög säkerhet. Endast ett mycket begränsat antal handläggare har åtkomst till uppgifterna i varselssystemet. Uppgifter om att arbetsgivaren anmält varsel till arbetsförmedlingen kan vara mycket känslig för ett börsbolag eftersom den kan påverka marknaden. Även icke börsnoterade arbetsgivare, till exempel mindre bolag, riskerar att arbetstagare lämnar arbetsgivaren om det blir känt att de riskerar att förlora arbetet. Finansiären och relationer till kunder kan också påverkas negativt. Arbetsförmedlingen anser därför att informationen i dessa ärenden är av så känslig art att skyddsintresset överväger intresset av insyn och att presumptionen därför ska vara för sekretess

³ Prop. 2020/21:168 Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete och promemorian Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete, Fi2020/04215.

⁴ Arbetsförmedlingens remissyttrande avseende promemorian Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete Fi2020/0421, dnr Af-2020/0057 2355.

Bestämmelsen som inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter om vissa nyanlända invandrare tas bort

Arbetsförmedlingen instämmer i bedömningen avseende förändrade bestämmelser för vissa nyanlända som omfattas av etableringsinsatser. De förändringar som görs i sekretessbestämmelserna medför att det inte längre är motiverat att upprätthålla inskränkningen. Det framgår av promemorian att det finns uppgifter på detta område som kan omfattas av andra bestämmelser om inskränkningar i meddelandefriheten. Arbetsförmedlingen ser ett behov av att kartlägga om vissa av dessa uppgifter kan omfattas av andra bestämmelser som innebär inskränkningar i meddelarfriheten. Även här kommer Arbetsförmedlingen behöva genomföra ett arbete med att tydliggöra tolkning och tillämpning av de nya bestämmelserna och kompetensutveckla medarbetarna.

Den särskilda tystnadsplikten inom etableringsuppdraget tas bort

Den föreslagna tystnadspliktsbestämmelsen för leverantörer kommer enligt promemorian att täcka in alla de situationer som tystnadsplikten i lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare avser att skydda. Av förarbetena⁵ till lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare framgår att även anordnare inkluderas i tystnadsplikten till exempel vid praktik.⁶ Det behöver förtydligas hur omfattningen av begreppet anordnare i denna lag⁷ bedöms vara densamma som begreppet leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

5 Uppgiftsskyldighet för leverantörer av insatser

Arbetsförmedlingen välkomnar förslaget. Att Arbetsförmedlingen får en möjlighet att föreskriva om uppgiftsskyldighetens omfattning visar på vikten av kontroll och uppföljning, samtidigt som flexibiliteten bibehålls.

Myndigheten instämmer i bedömningen att lagtexten inte bör vara alltför snäv, utan lämna utrymme för de skilda informationsbehov som kan uppstå och för framtida förändringar. Den föreslagna lagkonstruktionen ger möjlighet att anpassa underliggande regelverk till de behov av informationsutbyten som kan uppstå. Det fortsatta arbetet med förordning och föreskrifter kommer att vara en viktig del i arbetet med att utveckla en effektiv verksamhet och ändamålsenliga IT-stöd. Förtydliganden av ändamål, uppgifter och former för informationsutbytet behöver ske skyndsamt eftersom implementering och systemutveckling är tidskrävande.

⁵ Prop. 2016/17:175 s. 66 f.

⁶ Prop. 2016/17:175 s. 109.

⁷ Här avses endast anordnare inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare

Datum
2021-11-12Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

Problemformuleringarna i promemorian åskådliggör väl den incitamentsproblematik som finns på området där nödvändig information från leverantörerna ibland kan leda till inkomstbortfall hos dem. Även om det är viktigt för myndigheten att få informationen från leverantörerna, vill Arbetsförmedlingen lyfta fram att utgångspunkten bör vara att myndigheten i så liten utsträckning som möjligt ska bli beroende av uppgifter från leverantören på områden där denne inte kan anses opartisk. Informationen bör också kunna kompletteras eller verifieras genom information från andra källor, exempelvis Skatteverket, i den mån det är möjligt. Det är angeläget att identifiera och beakta information som Arbetsförmedlingen behöver, särskilt ifrån Skatteverket. Detta bör prioriteras i det fortsatta förordningsarbetet.

Promemorian saknar beskrivningar om ansvar och genomförande avseende kontroll av leverantörernas reglerefterlevnad när det gäller den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Arbetsförmedlingen tolkar det som att myndigheten kommer att ansvara för detta eftersom krav på leverantörerna regleras i avtal mellan Arbetsförmedlingen och leverantören. Arbetsförmedlingen är vidare den avtalspart som ansvarar för kontroll av avtal. Det innebär i praktiken att efterlevnaden av den författningsreglerade uppgiftsskyldigheten kommer att behöva regleras genom avtal.

Arbetsförmedlingen vill också framhålla behovet av att regeringen i det kommande förordningsarbetet uppmärksammar frågan om leverantörernas skyldighet att delta i den operativa samverkan kring individen. Det kan röra sig om samverkan med exempelvis kommuner, folkhögskolor, Kriminalvården och Försäkringskassan.

6 Personuppgiftsbehandling

6.2 Ändringar i Arbetsförmedlingens registerlag

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget, med följande tillägg. Arbetsförmedlingen anser att det i lagen (2002:546) om personuppgifter behövs ett uttryckligt stöd för myndigheten att utveckla statistiska bedömningsstöd som använder känsliga och ömtåliga uppgifter.

För att Arbetsförmedlingen ska kunna fatta effektiva och rättssäkra beslut behöver myndigheten kunna dra nytta av nya tekniska lösningar vilket innefattar statistiska bedömningsstöd. Tillämpningen av statistiska bedömningsstöd bidrar till enhetliga, effektiva och rättssäkra beslut baserade på vilka arbetssökande som har störst behov av arbetsmarknadspolitiska insatser för att komma i arbete. I Arbetsförmedlingens registerlag är det dock inte tillräckligt tydligt att myndigheten har stöd för att utveckla statistiska bedömningsstöd med känsliga och ömtåliga personuppgifter. Otydligheten i gällande rätt riskerar att försvåra en utveckling av statistiska bedömningsstöd. Ur ett

Datum
2021-11-12

Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

integritetsperspektiv är det dessutom viktigt att det av gällande rätt framgår tydligt hur myndigheten får behandla personuppgifter.

6.3 Personuppgiftsbehandling hos leverantörer som utför arbetsmarknadspolitiska insatser

Arbetsförmedlingen instämmer i bedömningen att leverantörerna blir personuppgiftsansvariga för de uppgifter som de behandlar för att utföra sitt uppdrag.

Arbetsförmedlingen instämmer även i att dataskyddsförordningen och dataskyddslagen utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kommer att ske hos leverantörer som utför insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Det gäller även bedömningen att behandlingen av känsliga personuppgifter kan regleras i förordning.

7 Följdändringar i arbetslöshetsförsäkringen

Arbetsförmedlingen instämmer i förslagen som bedöms öka tydligheten för vad som redan gäller.

Begreppet ”den offentliga arbetsförmedlingen”

Enligt förslaget ska begreppet ”den offentliga arbetsförmedlingen” i 43 § lagen om arbetslöshetsförsäkring ändras till ”Arbetsförmedlingen”. Det motiveras med att det i lagtexten bör tydliggöras att det är myndigheten Arbetsförmedlingen som avses med ”den offentliga arbetsförmedlingen”.

Begreppet ”den offentliga arbetsförmedlingen” förekommer även på andra ställen i lagen. För att lagtexten ska bli konsekvent bör ändringen göras även i dessa paragrafer.

Anpassningar i arbetslöshetsförsäkringens sanktionsregler

Arbetsförmedlingen delar bedömningen att det bör tydliggöras i lagtexten att en sökande med arbetslöshetsersättning ska varnas eller stängas av från rätt till ersättning om han eller hon utan godtagbart skäl inte har besökt eller kontaktat en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, vid en bestämd tidpunkt.

I promemorian anges att insatserna som kan komma i fråga för sökanden med arbetslöshetsersättning inte får innebära att han eller hon inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande och vara aktivt arbetsökande. Arbetsförmedlingen vill framhålla att det finns behov av en tydlig reglering i förordning gällande upphandlade insatser för personer med bibehållen arbetslöshetsersättning. Utöver det förtydligande som föreslås i promemorian, behöver regelverket bland annat även omfatta sanktioner kopplade till deltagande i aktiviteter som planeras hos leverantören. Om

det ska ske en anvisning till insatsen behöver detta beaktas vid utformningen av regelverket.

Risker för bristande effektivitet i arbetet med platsanvisningar i det reformerade systemet

Av promemorian framgår att Arbetsförmedlingen fortsatt ska kunna anvisa arbetssökande att söka lämpliga arbeten. Eftersom sanktion kan utgå om anvisat arbete inte söks utgör arbetssättet myndighetsutövning. Det är alltså ett verktyg som enbart kan utföras av myndigheten och inte av leverantörer. I sammanhanget ska också nämnas att införandet av aktivitetsrapporter samt förtydligande av krav och utökad kontroll av sökaktiviteten har medfört att platsanvisningarnas betydelse som kontrollverktyg har minskat.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2022. Som anges i promemorian kommer flera av de lagändringar som föreslås i denna promemoria att kräva anpassningar av Arbetsförmedlingens handläggarstöd och datasystem. Förändringar i förordningsarbetet kommer att kräva ytterligare anpassningar. Arbetsförmedlingen vill framhålla att det interna arbetet, den aktiva dialogen och deltagandet i förordningsarbetet kommer vara avgörande för hur väl myndigheten lyckas med förberedelserna.

Äldre bestämmelser om sekretess ska gälla för uppgifter som har lämnats före ikraftträdandet. Det ställer krav på att myndigheten kan hålla isär uppgifter som lämnats före respektive efter ikraftträdandet av de nya sekretessbestämmelserna. Ett utlämnande av allmän handling kan komma att omfatta uppgifter där såväl det gamla som det nya regelverket ska tillämpas, beroende på när uppgifterna som begärs ut har lämnats till Arbetsförmedlingen.

9 Konsekvenser

Promemorian beskriver konsekvenser av de presenterade lagändringarna. Arbetsmarknadspolitiken styrs, utöver lag, till stor del av förordningar som också kommer att behöva förändras. De konsekvenser som beskrivs i promemorian blir därför begränsade. Det är svårt att se helheten av reformen och dess konsekvenser då mycket arbete återstår.

9.1 Övergripande konsekvenser

I promemorian bedöms de föreslagna lagändringarna ge förutsättningar för Arbetsförmedlingen att arbeta mer effektivt än vad som hade varit fallet utan dessa lagändringar. Myndigheten anser att det är svårt att avgöra om det leder till effektiviseringar eftersom det inte framgår på vilka grunder dessa bedömningar har genomförts. Den totala kostnaden

kan till och med bli större. Myndighetens uppdrag utökas inom vissa områden som samordning, kontroll, uppföljning och inköp. Förslagen i promemorian är också förknippade med stora kostnader för digital infrastruktur. Detsamma gäller för myndighetens skyldighet att säkra en lokal närvaro, samverkan och ett tillräckligt marknadsutbud.

En reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet får också konsekvenser på uppföljningsarbetet eftersom förutsättningarna att hämta in kunskaper kommer att förändras. Det gäller både vilka insatser som de arbetssökande fått del av och hur effektiva de har varit. Arbetsförmedlingen såväl som andra myndigheter som har i uppdrag att följa utvecklingen på arbetsmarknaden kommer därför behöva arbeta med uppföljning på ett annat sätt än idag.

9.2 Konsekvenser för enskilda

Promemorian saknar en konsekvensbeskrivning av den föreslagna regleringen om sekretess som gäller för uppgifter om nyanlända invandrare som deltar i etableringsprogrammet. Idag omfattas även beslut rörande nyanlända invandrare av ett sekretesskydd. Med de föreslagna lagändringarna kommer sekretess för dessa beslut att tas bort.

Promemorian innehåller också förslag som innebär att Arbetsförmedlingen kan lämna ut vissa personliga uppgifter om enskilda arbetssökande till leverantörer. Med denna sekretessbrytande bestämmelse kommer det bland annat bli möjligt att lämna ut uppgifter om arbetsgivare som fått stöd. Den arbetssökande har tidigare lämnat samtycke, men detta samtycke har enbart kunnat avse den enskilde arbetssökanden själv. Nu kommer leverantören även kunna få uppgifter om arbetsgivaren. Det är en förändring som kan ge konsekvenser för enskilda.

9.4 Konsekvenser för statens budget

Promemorian anger att föreslagna lagändringar kan leda till en minskning av de transaktionskostnader som annars skulle följa av att uppgifter som tidigare har utförts av myndigheten i stället utförs av leverantörer, men på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ser att det också skulle kunna innebära ökade kostnader, dels för utökad kontroll, dels för den kvarstående målgrupp arbetssökande med ett behov av ett fördjupat stöd. Omfattningen av insatser som kan ges i egen regi är i dagsläget också oklart.

Det föreslagna systemet för informationsutbyte riskerar att medföra ökade kostnader för såväl myndigheten som för leverantörerna. Samtidigt har myndigheten i rapporten⁸ om att förbereda för reformeringen framhållit att det informationsutbyte som krävs för att

⁸ Af-2020/0034 2118 Förbereda för reformering av myndigheten

exempelvis utveckla den tudelade individuella handlingsplanen utgör en förutsättning för en effektiv verksamhet i det reformerade systemet.

9.5 Konsekvenser för kommunerna

Förslagen i promemorian kan få konsekvenser för kommunerna. Det gäller särskilt förutsättningar att utbyta uppgifter mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Utan utökade möjligheter till digitalt informationsutbyte riskerar myndigheten och kommunerna att behöva utveckla arbets sätt som är tids- och kostnadskrävande. Se även avsnitt 3 om samverkan med andra aktörer.

9.6 Konsekvenser för företag

I promemorian föreslås att den nuvarande sekretessbestämmelsen för enskilda affärs- eller driftförhållanden ska ändras från ett omvänt till ett rakt skaderekvisit. Detta innebär att fler uppgifter om företag kan komma att lämnas ut och de kan utsättas för hårdare granskning bland annat i media. Allmänintresset av förbättrad insyn i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och Arbetsförmedlingens ökade möjlighet att hantera och kontrollera information om stöd till arbetsgivare får dock anses väga över. Arbetsförmedlingen anser att även sekretessen om beslut för arbetsgivare ska tas bort, se avsnitt 4.

9.10 Konsekvenser för internationella åtaganden

Generellt saknas de europeiska och övriga internationella aspekterna i beskrivningarna av nuvarande och framtida arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Det kan ge en felaktig bild av verksamhetens innehåll och komplexitet. Arbetsförmedlingen saknar en närmare beskrivning av varför det konstateras att förslagen inte berör de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU och att det inte heller medför några konsekvenser för internationella åtaganden.

Arbetsmarknaden är inte bara nationell, utan internationell. Redan idag utför myndigheten ett flertal uppgifter kopplade till Sveriges åtaganden på den internationella arenan. Arbetsförmedlingen fungerar som nationellt samordningskontor och är Euresmedlem. Därtill har myndigheten ansvar för Sveriges deltagande inom EU:s forum för sysselsättningsfrågor och nyttjandet av EU-fonder för att stärka arbetsmarknadens funktionssätt samt för förvaltning av den Europeiska globaliseringsfonden. Arbetsförmedlingen driver även internationellt utvecklings-samarbete inom den svenska politiken för global utveckling och Agenda 2030. Myndighetens internationella arbete påverkas av reformeringen av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och bör därför ingå i beskrivningar och beaktas i det fortsatta arbetet med reformeringen. Genom att delta i EU- och övriga internationella samarbeten, verkar myndigheten för ett ömsesidigt erfarenhetsutbyte som är till nytta för myndighetens verksamhet i stort.

Att vara navet på den arbetsmarknadspolitiska arenan förutsätter att myndigheten har en tydlig roll på arbetsmarknadsområdet inom EU/EES och Schweiz, men också på den övriga internationella⁹ arenan. Ansvar på det europeiska området är aspekter som behöver beaktas vid utformning och upphandling av arbetsmarknadspolitiska tjänster. En viktig del i detta är uppdraget att tillhandhålla likvärdig service. Även när det gäller samverkan med andra bör beskrivningar av myndighetens roll som "aktörer på nationell, regional och lokal nivå" kompletteras med "internationell".

9.11 Konsekvenser för fusk, felaktiga utbetalningar och brottslighet
Arbetsförmedlingen behöver ha möjlighet att hämta in uppgifter från andra myndigheter för att kunna utveckla en effektiv kontroll av såväl arbetsgivare som arbetssökande. Om förutsättningarna saknas kommer det att få konsekvenser för fusk, felaktiga utbetalningar och brottslighet. Risken för medvetna felaktiga utbetalningar, bidragsbrott och bedrägerier samt organiserad brottslighet, arbetslivskriminalitet och välfärdsbrottslighet i stort avser att stöd/ersättningar kommer då sannolikt att öka.

10 Författningskommentarer

Inga synpunkter.

⁹ se t.ex. förordningen (2021:565) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten

Datum
2021-11-12

Diarienummer
Dnr Af-2021/0069 6780

På Arbetsförmedlingens vägnar

Maria Mindhammar

Sofie Carlsson

Jonas Ekselius

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Maria Mindhammar på uppdrag av Arbetsförmedlingens styrelse. Ärendet har föredragits av kvalificerad handläggare Sofie Carlsson och kvalificerad handläggare Jonas Ekselius. I den slutliga handläggningen av ärendet har även överdirektör Lars Lööv, ledningsstabschef Thomas Hagman, rättschef Anna Middelman, biträdande verksamhetsområdesdirektör Maria Kindahl och enhetschef Joel Phalén deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.